Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра документознавства та української мови (№ 801)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заст. голови НМК 1
_____ М. С. Романов

Голова НМК 2
_____ Д. М. Крицький

Голова НМК 3
_____ Л. О. Філіпковська

«31» 08 2021 р.

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мова у виробничій галузі
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: усі галузі знань, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Спеціальність: усі спеціальності, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Освітня програма: усі освітні програми, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Рівень вищої освіти:
перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків - 2021 р.

Розробник: Переяслов, канд. філол. наук, доц. каф. 801 _____
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри документознавства та української мови (№801)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри канд. філос. наук, доцент, _____ А. Є. Прилуцька
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

EGWABOR

1. Загальна інформація про викладача

Переяслов Віталій Олександрович, к.ф.н. З 2015 року викладає в університеті такі дисципліни:

- «Мовна практика»;
- «Мовна підготовка»;
- «Наукові україномовні комунікації».

Напрями наукових досліджень: методика викладання іноземних мов; лексичні засоби вираження національного характеру; лексико-стильові та літературні особливості поетичної мови письменників ХХ ст.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1, 2, 3, 4 семестр (залежно від навчального плану)

Обсяг дисципліни:

3 кредити ЄКТС (90 годин), у тому числі аудиторних – 48 годин, самостійної роботи здобувачів **–** 42 години.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – вибіркова.

Види навчальної діяльності – лекції, семінарські, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – українська мова як іноземна (В1).

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – немає.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Вивчення навчальної дисципліни «Мова у виробничій галузі» – досягнення такого рівня обізнаності з професійною лексикою виробничої сфери та уміння оперувати нею, щоб вільно брати участь в спеціалізованих програмах академічної мобільності, стажуваннях, обміні досвідом, налагодженні професійних контактів; орієнтуватися у текстах різної стильової та часової приналежності.

Завдання

Розвивати лінгво-професійні компетентності інженера, крізь опанування особливостей наукового стилю мови, правил ведення ділових переговорів і нарад, особливостей мовного і ділового етикету; розширювати активний словниковий запас студентів, удосконалювати вміння правильно, аргументовано та ясно будувати усне та письмове мовлення, складати ділові листи, повідомлення; прищеплювати навички дослідницької діяльності, словесного оформлення публічного виступу відповідно до норм ділового етикету.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

– здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово для здійснення ефективної професійної комунікації;

– здатність спілкуватись іноземною мовою;

– здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він:

– здійснюватиме пошук інформації в різних джерелах для розв’язання професійних завдань щодо надання інформаційних послуг та продуктів, релевантних запитам споживачів.

– вільно спілкуватиметься з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію українською мовою й/або однією з іноземних мов;

– забезпечуватиме ефективну співпрацю в команді для підвищення ефективності професійних комунікацій;

– навчатиметься з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань для забезпечення конкурентноздатності на ринку праці в сучасному соціокультурному середовищі.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Особливості виробничої мовної комунікації.

- *Форма занять: лекція, семінарське, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Семінарське заняття:* Модель процесу комунікації.

Сутність, суб'єкт, об'єкт професійної комунікації. Класифікація видів комунікації. Функції виробничої комунікації. Модель процесу комунікації.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекції та семінарського. Формування питань до викладача.

Тема 2. Професійне спілкування як складова виробничої комунікації.

- *Форма занять: лекція, семінарське, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Семінарське заняття:* Стиль професійного спілкування.

Культура наукової та професійної мови. Стиль професійного спілкування.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекції та семінарського. Формування питань до викладача.

Тема 3. Умови ефективної комунікації.

- *Форма занять: лекція, семінарське, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Семінарське заняття:* Стиль керівництва – основа комунікації керівника виробництва з виробничим колективом.

Сприятливий соціально-психологічний клімат – основа ефективної комунікації у виробничому колективі. Міжособистісні стосунки у виробничому колективі. Стиль керівництва – основа комунікації керівника виробництва з виробничим колективом.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекції та семінарського. Формування питань до викладача.

Тема 4. Вербальні та невербальні засоби професійної комунікації.

- *Форма занять: лекція, семінарське, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Семінарське заняття: Комунікативні особливості усного та писемного мовлення.

Особливості лексики наукової і технічної літератури. Використання науково-технічної термінології. Комунікативні особливості усного та писемного мовлення.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекції та семінарського. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням викладача допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Ділове спілкування як інструмент професійної діяльності.

- *Форма занять: лекція, семінарське, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Семінарське заняття:* Мистецтво перемовин.

Сутність ділового спілкування. Мистецтво перемовин. Збори як форма прийняття колективного рішення.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекції та семінарського. Формування питань до викладача.

Тема 6. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.

- *Форма занять: лекція, семінарське, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 5 годин.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Семінарське заняття: Вимоги до тексту документа.

Класифікація документів. Оформлення сторінки. Вимоги до тексту документа.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекції та семінарського. Формування питань до викладача.

Тема 7. Етикет ділового листування.

- *Форма занять: лекція, семінарське, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Семінарське заняття:* Реквізити листа та їх оформлювання. Класифікація листів.

Етичні особливості усного та писемного мовлення. Реквізити листа та їх оформлювання. Класифікація листів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекції та семінарського. Формування питань до викладача.

Тема 8. Комп'ютерні засоби професійно-виробничої комунікації.

- *Форма занять: лекція, семінарське, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Семінарське заняття:* Робота з комп'ютерними мережами.

Сутність та можливості комп'ютерних комунікацій. Робота з комп'ютерними мережами. Електронна пошта як засіб професійної комунікації.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекції та семінарського. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням викладача допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Активність під час аудиторної роботи	0…8	4	0…32
Модульний контроль	0…18	1	0…18
Змістовний модуль 2			
Активність під час аудиторної роботи	0…8	4	0…32
Модульний контроль	0…18	1	0…18
За семестр			**0…100**

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90-100	зараховано
75-89	зараховано
60-74	зараховано
01-59	незараховано з можливістю повторного складання

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з *двох питань, максимальна кількість балів за кожне з яких становить 50 балів, а разом складає 100 балів.*

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Зараховано (60-74). Мати мінімальний обсяг знань та вмінь щодо теоретичного та прикладного матеріалу з курсу «Мова у виробничій галузі». Орієнтуватись у структурі професійних текстів, виконувати практичні завдання на задовільному рівні. Уміти підтримувати виробничий діалогі; послуговуватись етикетними нормами професійного спілкування.

Зараховано (75-89). Добре знати всі основні поняття та складові курсу «Мова у виробничій галузі»; специфіку організації та функціонування компонентів тексту. Студент має грамотно виконувати всі практичні завдання викладача. Уміти пояснювати та обґрунтовувати відповіді на запитання викладача через наведення фактів та прикладів. Застосовувати аналітичне мислення при виконанні практичних завдань.

Зараховано (90-100). Досконало володіти теоретичними та прикладними знаннями з курсу «Мова у виробничій галузі»: основні поняття, складові тексту, а також володіти знаннями зі специфіки професійного спілкування у фаховій галузі та застосовувати їх у виконанні практичних робіт у повному обсязі. Відповіді мають відрізнятись логічністю, послідовністю, креативністю й аналітичністю мислення у викладенні матеріалу із запитань викладача. Студент має продемонструвати додаткові знання, набуті в результаті самостійного опрацювання тем, що вивчаються. Прикладні роботи мають характеризуватися точністю та грамотністю виконання.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

- Шленьова М. Г., Кравченко І. М., Боброва О. Ю. Українська мова як іноземна : навч. посіб. Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2020. 67 с.
- Шленьова М. Г., Заверющенко О. Л., Тімановська М. Є. Українська мова як іноземна Українська мова як іноземна (тексти з завданнями). Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2020. 156 с.
- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:

11. Рекомендована література

Базова

1. Гавдида Н.І., Гінсіровська І.Р., Назаревич Л.Т., Федак С.А., Штанюк О.М. Українська мова як іноземна. Практикум : Посібник. Тернопіль : Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. 170 с.
2. Гайдамака Г. Г., Данкіна Л. С., Черемська О. С. Практичний курс з української мови для студентів-іноземців : навч.-практ. посібн. Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. 140 с.
3. Гайдамака Г.Г., Дьолог О.С. Українська мова (за професійним спрямуванням). Практикум з наукового стилю мовлення : Практикум. Харків:

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (ХНЕУ ім. С. Кузнеця), 2017. 169 с.

4. Колісник Г.М. Особливості комунікативних конструкцій у текстах професійної тематики (Дієслово) : Методичні вказівки. Дніпропетровськ: Державний вищий навчальний заклад Український державний хіміко-технологічний університет, 2013. 26 с.

5. Лисенко Н. О., Піддубна Н. В., Тєлєжкіна О. О. Культура наукової мови : навчальний посібник. Х.: Тім Пабліш Груп, 2015. 224 с.

6. Наука і техніка в сучасному світі: збірник науково-популярних текстів та навчальних завдань для студентів-іноземців технічних вишів / Г.Бойко, І.Василишин, Т.Гроховська, О.Качала, А.Моторний, І.Юзвяк; за ред. І.Карого. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. 180 с.

7. Печкурова Л.В., Колікова Т.Г. Навчально-методичні матеріали з мовленнєвої практики для іноземних студентів III-IV курсів загальнотехнічних та економічних спеціальностей : Методичні вказівки. Одеса: Одеський національний політехнічний університет (ОНПУ), 2020. 78 с.

8. Переяслов В.О., Ткач О.В. Алгоритми наукової комунікації у вищій школі (робота з іноземцями) [Електронний ресурс]. Харків, 2020. 80с.

9. Тексти та завдання з наукового стилю мови з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для іноземних студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / уклад. О. С. Черемська, І. М. Шелепкова. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 56с.

Допоміжна

1. Вальченко І. В., Прилуцька Я. М. Ласкааво просимо! : навч. посібник з української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. Х. : ХНАМГ, 2011. 387 с.
2. Малюга Н.М., Городецька В.А. Туркменсько-український розмовник. Кривий Ріг: Криворізький державний педагогічний університет (КДПУ), 2019. 123 с.
3. Практичні та контрольні завдання з навчальної дисципліни «Українська мова» для студентів-іноземців усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / укл. О. С. Черемська, Г.Г.Гайдамака. Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. 68 с.
4. Ткач О.В., Переяслов В.О. Українська мова за професійним спрямуванням : практикум. Харків, 2018. 160 с.
5. Черемська О. С., Сухенко В. Г., Карікова Н. М. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навчально-практичний посібник для іноземних студентів усіх напрямів підготовки. Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 190 с.
6. Царук А.П. Методичні вказівки з української мови : Методичні вказівки. Кіровоград: Кіровоградський національний технічний університет, 2013. 60 с.
7. Шевчук С., Клименко І. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 3-є вид., виправл. і доповнен. К. : Алерта, 2011. 696 с.

ДОДАТОК

Перелік галузей знань, спеціальностей та освітніх програм, за якими відбувається підготовка здобувачів в університеті

Галузі знань: 02 Культура і мистецтво, 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 07 Управління та адміністрування, 08 Право, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 13 Механічна інженерія, 14 Електрична інженерія, 15 Автоматизація та приладобудування, 16 Хімічна та біоінженерія, 17 Електроніка та телекомунікації, 19 Архітектура та будівництво, 27 Транспорт, 28 Публічне управління та адміністрування, 29 Міжнародні відносини Спеціальності: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 035 Філологія, 051 Економіка, 053 Психологія, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 081 Право, 101 Екологія, 103 Науки про Землю, 113 Прикладна математика, 121 Інженерія програмного забезпечення, 122 Комп'ютерні науки, 123 Комп'ютерна інженерія, 124 Системний аналіз, 125 Кібербезпека, 126 Інформаційні системи та технології, 131 Прикладна механіка, 133 Галузеве машинобудування, 134 Авіаційна та ракетно-космічна техніка, 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка, 142 Енергетичне машинобудування, 144 Теплоенергетика, 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології, 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка, 153 Мікро- та наносистемна техніка, 163 Біомедична інженерія, 172 Телекомунікації та радіотехніка, 173 Авіоніка, 193 Геодезія та землеустрій, 272 Авіаційний транспорт, 274 Автомобільний транспорт, 281 Публічне управління та адміністрування, 292 Міжнародні економічні відносини

Освітні програми: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, Прикладна лінгвістика, Економіка підприємства, Психологія, Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Менеджмент, Логістика, Управління проектами, Маркетинг, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Право, Екологія та охорона навколишнього середовища, Космічний моніторинг Землі, Обчислювальний інтелект, Інженерія програмного забезпечення, Інформаційні технології проектування, Комп'ютеризація обробки інформації та управління, Інтелектуальні системи та технології, Комп'ютерні технології в біології та медицині, Комп'ютерні системи та мережі, Програмовні мобільні системи та Інтернет речей, Системне програмування, Системний аналіз і управління, Безпека інформаційних і комунікаційних систем, Інформаційні системи та технології підтримки віртуальних середовищ, Розподілені інформаційні системи, Штучний інтелект та інформаційні системи, Динаміка і міцність машин, Роботомеханічні системи та логістичні комплекси, Комп'ютерний інжиніринг, Авіаційні двигуни та енергетичні установки, Безпілотні літальні комплекси, Проектування та виробництво композитних конструкцій, Проектування, виробництво та сертифікація авіаційної техніки, Ракетні двигуни та енергетичні установки, Супутники, двигуни та енергетичні установки. Інженерно технічний переклад, Технології виробництва авіаційних двигунів та енергетичних установок, Комп'ютерно-інтегроване управління в енергетиці, Нетрадиційні та відновлювані джерела енергії, Газотурбінні установки і компресорні станції, Енергетичний менеджмент, Інженерія мобільних додатків, Комп'ютерні системи технічного зору, Комп'ютерні технології проектування та виробництва, Комп'ютерно-інтегровані технологічні процеси і виробництва, Інтелектуальні інформаційні вимірювальні системи, Якість, стандартизація та сертифікація, Мікро- та наносистемна техніка, Біомедична інженерія, Інформаційні мережі зв'язку, Радіоелектронні пристрої, системи та комплекси, Системи автономної навігації та адаптивного управління літальних апаратів, Геоінформаційні системи і технології, Інтелектуальні транспортні системи, Технічне обслуговування та ремонт повітряних суден і авіадвигунів, Автомобілі та автомобільне господарство, Публічне управління та адміністрування, Міжнародна економіка